

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o administracyi kraj. funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska za rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 5. kwietnia 1892 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

„1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi jednomilionowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar, (za czas od 1. lipca 1889 do 31. grudnia 1891) przyjmuje się do wiadomości.

„2) Ustanowiony uchwałą Sejmu z 11. stycznia 1888 jednomilionowy fundusz pożyczkowy podnosi się do 1,200.000 zł. i wstawia się na ten cel do preliminarza funduszu krajowego na rok 1892 jako kredyt dodatkowy kwotą 200.000 zł.

„3) Upoważnia się Wydział krajowy, aby w wypadkach wyjątkowych zasługujących na uwzględnienie, zezwalał pojedynczym gminom na spłatę w przeciągu 20 lat pożyczek udzielonych im z funduszków na budowę koszar wojskowych, a to za odpowiednim zabezpieczeniem podobnej spłaty.

„4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin, a względnie dla kraju na budowę koszar.

„5) Petycyje miast Lwowa i Przemyśla odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia“.

Uchwalony przez Wysoki Sejm kredyt dodatkowy został swego czasu ulokowany w funduszu krajowym na 3% rachunek bieżący.

Na podstawie upoważnienia zaś Wysokiego Sejmu, wymienionego wyżej *ad 3)*, zezwolił Wydział krajowy następującym gminom na podstawie zeznanej przez nie dodatkowej deklaracyi notaryalnej, aby zaciągnięte z funduszu krajowego na budowę koszar dla wojska pożyczki, spłacały w latach 20tu, mianowicie:

1) Jaworów 38.000 zł. z których 20.000 zł. od 1. lipca 1892, zaś 18.000 zł. od 1. stycznia 1893.

2) Przemyśl 90.000 zł. jak petycyja ad 5) od 1. stycznia 1893.

3) Trembowla całą resztę 140.040 zł. 42 ct. poczynawszy od 1. stycznia 1891.

4) Żółkiew 150.000 zł., z których 30.000 zł. od 1. stycznia 1892, 60.000 zł. od 1. stycznia 1894, reszta zaś w kwocie 60.000 zł. niezostała jeszcze dotąd podjęta.

Aleg. 1. W wykonaniu uchwały *ad 4)* wystosował Wydział krajowy do c. k. Prezydium Namiestnictwa dołączony ./ w odpisie memoriał z 8. czerwyca 1892 L. 19.623 w którym upraszał:

1) o ułożenie wspólnie z kompetentnymi władzami wojskowymi programu budowy koszar dla wojska i zakomunikowanie tego programu Wydziałowi krajowemu,

2) o przychylnie przedstawienie c. k. władzom centralnym wniosku na coroczne udzielanie z c. k. Skarbu państwowego albo funduszowi krajowemu bezprocentowych zaliczek zwrotnych w takiej wysokości, jaka po każdorocznem porozumieniu się Wydziału krajowego z c. k. Namiestnictwem okaże się potrzebną do uzupełnienia rocznego dyspozycyjnego funduszu krajowego w kwocie około 100.000 zł., celem rozdania gminom potrzebnych w odnośnym roku bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla wojska, albo — coroczne udzielanie z c. k. Skarbu państwowego bezpośrednio gminom takichże bezprocentowych pożyczek po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

Równocześnie udzielił Wydział krajowy powyższy memoriał Kołu polskiemu Rady państwa w Wiedniu z prośbą o poparcie u władz właściwych.

Odezwą z 16. i 31. grudnia 1892 LL. 101.446 i 107.770 przedłożyło nam c. k. Namiestnictwo wykazy trzech c. k. Komend korpuśnych, obejmujące owe budowy, które zdaniem tych ostatnich władz wojskowych winny być na razie jak najspieszniej wykonane, mianowicie:

A) W okręgu XI. Korpusu lwowskiego.

1) W Brodach: a) Normalne koszary dla sztabu dywizyjnego i trzech szwadronów z krytą njeżdżalnią,

b) szpital wojskowy dla 2 oficerów i 50 ludzi.

2) We Lwowie: a) Koszary normalne dla dwóch batalionów piechoty obok domu inwalidów,

b) koszary dla 1 szwadronu kawaleryi,

c) magazyn augmentacyjny dla dywizyi baterji N. 22,

d) koszary tymczasowe dla wojska pomieszczonego nieodpowiednio w koszarach Jabłonowskich,

e) adaptacja i dobudowa koszar obrony krajowej batalion Nr. 63 i 64 położonych obok ogrodu Jabłonowskich.

3) W Kołomyi: a) dorywcze koszary dla 66go batalionu obrony krajowej i

b) magazyn amunicyi dla tegoż batalionu i landwerzyckiego pułku ułanów Nr. 1.

4) W Czortkowie: Koszary normalne dla dwóch kompanii piechoty.

5) W Stanisławowie: a) Szpital wojskowy na 120 chorych,

b) koszary normalne i remiza dla 62. batalionu obrony krajowej,

c) adaptacja pomieszczeń dla 69. i 70. batalionu obrony krajowej.

Lwowska Komenda korpuśna odstępuje natomiast od żądania pożyczki w kw. 180.000 zł. na budowę koszar w Buczaczu, której to pożyczki zresztą Wydział krajowy swego czasu odmówił i 35.000 zł. dla Tyśmienicy, które były już przyrzeczone.

B) W okręgu X. korpusu przemyskiego:

1) W Przemyśle: a) Normalne koszary dla sztabu i kadru uzupełniającego pułku kawaleryi,

b) normalne koszary dla 61. batalionu obrony krajowej.

- 2) W Gródku: a) Normalne koszary dla dwóch szwadronów kawalerii rozmieszczonych obecnie w Sądowej Wiśni i Gródku,
 b) koszary dorywcze dla jednego batalionu piechoty.
- 3) W Samborze: a) Normalne koszary dla 1 batalionu piechoty,
 b) magazyn augmentacyjny dla pułku piechoty.
- 4) W Dębicy: Dom wezasa dla 35 chorych.
- 5) W Rzeszowie: Szpital wojskowy na 100 chorych.
- 6) W Jarosławiu: a) Normalne koszary dla trzech szwadronów kawalerii w miejsce nieodpowiedniego obecnie pomieszczenia,
 b) Szpital garnizonowy dla 250 do 300 chorych.
- 7) W Sanoku: Normalne koszary dla batalionu piechoty w miejsce dotychczasowych złych koszar dorywczych.

C) W okręgu Igo korpusu krakowskiego:

- 1) Pod Tarnowem albo Krakowem: Koszary dla sztabu dywizyjnego i trzech szwadronów rozlokowanych w Dębicy i Ropezycach.
- 2) W Tarnowie: a) Koszary normalne dla 1 szwadronu,
 b) koszary normalne dla dwóch kompanii strzelców,
 c) magazyn augm. i wozownia dla 1. pułku ułanów,
 d) magazyn pospolitego ruszenia dla 53. batalionu obrony krajowej,
 e) koszary normalne dla szkoły oficerów brygady, podoficerów kadru uzupełn. i sztabu 1. pułku ułanów.
- 3) W Nowym Sączu: rozszerzenie istniejących koszar batalionu obrony kraj. Nr. 60.
- 4) W Krakowie: Koszary normalne dla 54. (Wadowice) batalionu obrony krajowej.
- Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo w swej odezwie z 16. grudnia 1892 L. 101.446, że zamierza program budowy koszar przedłożyć c. k. Ministerstwu obrony krajowej z wnioskiem na coroczne udzielanie z c. k. Skarbu państwa, funduszowi krajowemu bezprocentowych zaliczek zwrotnych.

Wydział krajowy otrzymawszy powyższe wykazy potrzebnych zdaniem władz wojskowych — budowli, odniósł się odezwą z 2. lutego 1893 L. 64.158/92 do c. k. Namiestnictwa z oświadczeniem, że wykazów tych żadną miarą za program budowy uważać nie może, niepodobna bowiem, iżby pomiędzy wskazanymi budowlami nie znajdowały się pilniejsze i ważniejsze, jak również wręcz jest niemożliwym, ażeby wszystkie wykazane budowle mogły być równocześnie wykonane.

Wydziałowi krajowemu zaś rozchodzi się głównie o wskazanie, które budowle i kiedy, to jest, w którym roku i w jakim porządku mają być budowane, ażeby podług tego kierować się można przy rozdzielaniu promes, a z drugiej strony żeby i c. k. Namiestnictwo mogło mieć materiały do wniosku o coroczny kredyt na zasiłek dla funduszu krajowego.

W odpowiedzi swej z 18. marca r. b. L. 16.487 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że podobny „program ułożyć się nie da, rozpoczęcie bowiem pewnej budowy zawisłem jest od dopełnienia pewnych prawnie wymaganych warunków jakoto: od zatwierdzenia programu budowy i planów szczegółowych przez c. k. Ministerstwo obrony krajowej, od chemicznej analizy wody dokonywanej przez c. k. komitet wojskowo-sanitarny w Wiedniu i t. p.“.

„W każdym zaś poszczególnym wypadku powstać mogą rozmaite trudności, z powodu których budowa doznać może nieprzewidzianej zwłoki“.

Natomiast udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu trzy wykazy, w których uwidoczniono stan w jakim sprawa budowy koszar w poszczególnych gminach się znajduje, mianowicie pierwszy wykaz koszar, co do których pertraktacje między władzami wojskowymi i gminami

w każdym kierunku już ukończono, drugi wykaz budowli, co do których pertraktacje są w toku, wreszcie trzeci wykaz budowli, co do których nie wdrożono dotąd kroków przedwstępnych.

(Podług tych wykazów uzupełniono poszczególnione wyżej budowle podane przez c. k. Komendy korpusne).

Zarazem oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że podług powyższych trzech wykazów popierać będzie w czasie właściwym odnośne prośby gmin o udzielenie bezprocentowych pożyczek z krajowego funduszu pożyczkowego, i że nie omieszką zawiadamiać Wydział krajowy o ważniejszych stadyach pertraktacji, rokujących możliwość rozpoczęcia budowy w niedalekim czasie, aby w ten sposób umożliwić układanie porządku co do przyznawania gminom promes na pożyczki z funduszu krajowego“.

Wreszcie oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że „nieprzesądając dalszej w tej mierze zapasę mającej decyzji c. k. Rządu, gdy gmina Brody ustawa z 23. sierpnia 1892 otrzymała już z funduszu państwowych bezprocentową pożyczkę w kwocie 350.000 zł. na budowę koszar normalnych, przeto uchwałe Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 dotyczącej wyjednanania zasiłku ze skarbu państwa na budowy koszar, stało się już po części zadość“.

Powołany wyżej pierwszy wykaz c. k. Namiestnictwa obejmuje budowy koszar względnie magazynów:

- 1) W Tarnowie poszczególnionych wyżej pod *b) c) d) i e)*.
- 2) We Lwowie poszczególnionych wyżej pod *b) i e)*.
- 3) W Kołomyi poszczególnionych pod *a) i b)*.
- 4) W Czortkowie.
- 5) W Stanisławowie poszczególnionych pod *b) i c)*.
- 6) W Przemyśle poszczególnionych pod *b)*.

Gminie miasta Tarnowa zniewolony został Wydział krajowy na usilne poparcie jej prośby przez c. k. Namiestnictwo odezwą z 24. grudnia 1892 L. 99.875 i z 6. stycznia 1893 L. 385 opartą na reskr. c. k. Ministerstwa obrony krajowej z 29. grudnia 1892 L. 24.399, wydać promesę na pożyczkę bezprocentową w kwocie 200.000 zł., płatnej w r. 1893 w kw. 50.000 zł., w r. 1894 w kw. 100.000 zł. i w r. 1895 w kw. 50.000 zł. — zwrotnej w 12 latach, a to na budowę wszystkich pięciu poszczególnionych wyżej pod *C) 2)* obiektów.

Gminie miasta Lwowa w załatwieniu jej petycji przez Wysoki Sejm Wydziałowi kraj. pod LW. 19.881/92 do załatwienia przekazanej, odmówił Wydział krajowy pożyczki na wszystkie budowy w kw. 200.000 zł. dla braku funduszu.

Gminie miasta Kołomyi odmówił Wydział kraj. na obydwie budowy pożyczki w kwocie 52.000 zł. mimo poparcia c. k. Namiestnictwa z 14. lutego 1893 L. 12.319 a to z powodu, że władze wojskowe odmówiły przyznania zamierzonej budowie nawet charakteru koszar dorywczych, względnie odmówiły zabezpieczenia 15-to letniego czynszu.

Gminie m. Czortkowa wydał Wydział krajowy w r. 1892 wskutek poparcia c. k. Namiestnictwa z 28. czerwca 1891 L. 46.041, 9. września 1891 L. 63.658 i 18. lutego 1892 L. 12.335 promesę na pożyczkę w kwocie 45.000 zł. zwrotną w 20 latach, gmina wniosła jednak do LW. 11.022/93 prośbę o podwyższenie tej pożyczki do wysokości 75.000 zł., ażeby mogła przystąpić do budowy koszar normalnych. Prośba ta odstąpioną została c. k. Namiestnictwu do zaopiniowania z oznajmieniem, że mogłaby być uwzględnioną dopiero w r. 1893.

Gminie miasta Przemyśla na odezwy c. k. Namiestnictwa z 6. stycznia 1892 L. 48 i 18. lutego 1892 L. 12.335 udzielił Wydział krajowy promesę na zwrotną w 20 latach pożyczkę w kwocie 100.000 zł. przeznaczoną na budowę koszar dla 61. (Grodeckiego) batalionu obrony krajowej.

Do LW. 60.717/92 zapowiedziała jednak gmina Przemyska, że prosić będzie o podwyższenie tej pożyczki do kwoty conajmniej 112.000 zł. Wydział krajowy przyrzekł zatem w roku 1892/93 pożyczki dla miast:

1) Tarnów LW. 8.601/93	.	.	.	.	200.000 zł.
2) Czortków LW. 27.706/92	.	.	.	.	45.000 "
3) Przemysł LW. 19.882/92	.	.	.	.	100.000 "
Ponadto zaś:					
4) Kraków LW. 21.343/92	.	.	.	.	100.000 "
5) Nowy Sącz LW. 17. 892/92	.	.	.	.	30.000 "
6) Rzeszów LW. 16.012/92	.	.	.	.	17.000 "
7) Trembowła LW. 14.571/92	.	.	.	.	15.000 "
8) Żółkiew LW. 7.707/92	.	.	.	.	120.000 "
				Razem	<u>627.000 zł.</u>

Do tego promesy po koniec roku 1891 niezrealizowane:

1) Jarosław	.	.	.	.	15.000 zł.
2) Jaworów	.	.	.	.	18.000 "
3) Sanok	.	.	.	.	15.000 "
4) Stryj	.	.	.	.	14.000 "
5) Złoczów	.	.	.	.	15.000 "
				Razem	<u>77.000 zł.</u>
				Razem	<u>704.000 zł.</u>

Następujące promesy zostały unieważnione:

1) Brody	.	.	.	.	100.000 zł.
2) Dębica	.	.	.	.	20.000 "
3) Kolbuszowa	.	.	.	.	10.000 "
4) Tyśmienica	.	.	.	.	35.000 "
				Razem	<u>165.000 zł.</u>

Na rachunek poszczególnionych wyżej promes obowiązujących wypłacono w roku 1892:

1) Gminie Jarosław	.	.	.	.	15.000 zł.
2) " Jaworów	.	.	.	.	18.000 "
3) " Rzeszów	.	.	.	.	17.000 "
4) " Sanok	.	.	.	.	15.000 "
5) " Stryj	.	.	.	.	14.000 "
6) " Złoczów	.	.	.	.	15.000 "
7) " Żółkiew	.	.	.	.	60.000 "
					<u>154.000 zł.</u>

pozostaje zatem z końcem roku 1892 niezrealizowanych 550.000 zł.

na pokrycie których są następujące fundusze:

1) zapas z końcem roku 1892	.	.	.	.	173.670 zł.
2) Uchwalony przez Wysoki Sejm 24. paźdz. 1892 kredyt dodatkowy	.	.	.	.	80.000 "
3) Dochody roku 1893, 1894 i 1895	.	.	.	.	300.000 "
				Razem więc	<u>553.670 zł.</u>

W obec tego stanu rzeczy ewentualne uwzględnienie prośby gminy miasta Kołomyi o pożyczkę . . . . . 52.000 zł.
 „ Czortkowa o dodatkowych . . . . . 30.000 "
 „ i Przemysła o dodatkowych . . . . . 12.000 "
 razem 94.000 zł.

mogłoby nastąpić dopiero w r. 1896.

Ogólny stan krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar po koniec roku 1892 przedstawia się jak następuje :

	1) Należność od gmin z końcem roku 1891 wynosiła	996.199 zł. 03 ct.
	2) W roku 1892 wypłacono jak wyżej	154.000 „ — „
	Razem	<u>1.150.199 zł. 03 ct.</u>
Aleg. 2.	Na to zwróciły gminy podług dołączonego wykazu ./ w ciągu	
roku 1892		80.764 „ 25 „
Aleg. 3.	Pozostaje więc u gmin z końcem roku 1892 jak to dołączony ./	
wykaz stwierdza		1,069.434 zł. 78 ct.
	3) Do tego zapas kasowy z końcem 1892 r.	173.670 „ 28 ¹ / ₂ „
	Stan czynny wynosi przeto z końcem roku 1892 ogółem	<u>1,243.105 zł. 06¹/₂ ct.</u>
	Wykazany ten stan funduszu powstał :	
a)	Z uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 11. stycznia 1888 r.	
	funduszu w kwocie	1,000.000 zł. — ct.
b)	Z dodatkowego kredytu (uchwała z 5. kwietnia 1892)	200.000 „ — „
c)	Z chwilowych lokacyi	40.917 „ 81 „
d)	Z 6% odsetek zwłoki	2.187 „ 25 ¹ / ₂ „
	Razem jak wyżej	<u>1,243 105 zł. 06¹/₂ ct.</u>
	Podług dołączonego zaś wyżej jako trzeci alegat wykazu, wypła-	
cona gminom po koniec roku 1892 pożyczki w ogólnej kwocie wynoszą		1,409.700 zł. — ct.
Po koniec 1892 zwrócono		340.265 „ 22 „
Pozostaje więc u gmin z końcem r. 1892 j. w.		<u>1,069.434 zł. 78 ct.</u>
U w a g a. W zeszłorocznem sprawozdaniu wykazaną została nale-		
żytość u gmin z końcem roku 1891 na kwotę		996.429 „ 97 „
W niniejszem sprawozdaniu zaś tylko		996.199 „ 03 „
Różnica zatem		<u>230 zł. 94 ct.</u>

która powstała wskutek zmiany w roku 1892 całego planu umorzenia pożyczek gminy miasta Trembowli od roku 1891 począwszy i odmiennego obliczenia odsetek zwłoki, od rat w r. 1891 w terminie właściwym przez tęże gminę nie spłaconych.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi, Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o administracyi krajowego funduszu pożyczkowego, na budowę koszar dla wojska za rok 1892.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem.

Lwów dnia 11. kwietnia 1893.

Marszałek krajowy :
Sanguszko m. p.

Sprawozdawca .
Dr. Józef Wereszczyński
Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy z dnia 8. czerwca 1892 L. 19.623 do Świetnego c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Na posiedzeniu z 5. kwietnia 1892 powziął Wysoki Sejm przy rozprawie nad krajowym funduszem pożyczkowym w kwocie 1,000.000 zł., na budowę koszar wojskowych następujące uchwały:

a) Ustanowiony uchwałą Sejmu z 11. stycznia 1888 jednomilionowy fundusz pożyczkowy podnosi się do wysokości 1,200.000 zł. i wstawia się na ten cel do preliminarza funduszu krajowego na rok 1892 jako kredyt dodatkowy kwotę 200.000 zł.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania w celu uzyskania zasiłku z c. k. Skarbu dla gmin, a względnie dla kraju na budowę koszar.

Tą samą uchwałą wreszcie upoważniony został Wydział krajowy, aby w wypadkach wyjątkowych zasługujących na uwzględnienie zezwalał gminom na spłatę, zamiast w 12 w latach 20 udzielonych im z powyższego funduszu bezprocentowych pożyczek.

Zawiadamiając o tem Świetne c. k. Prezydyum odnośnie do pisma biura Marszałkowskiego Wysokiego Sejmu z 5. kwietnia 1892 L. 1.951, Wydział krajowy w wykonaniu przytoczonej wyżej uchwały *ad b)* ma zaszczyt przedstawić stan rzeczy jak następuje:

Ustawa kwaterunkowa z 1879 roku postanawiając, że nie państwo ale pojedyncze kraje koronne obowiązane są dostarczać koszar dla wojsk, nałożyła na Galicyę niepomierne ciężary, a to z tego względu, że gdy w chwili wydania tej ustawy w Austrii Wyższej i Niższej, Czechach, Morawie i innych krajach istniało bardzo wiele koszar rządowych w Galicyi prawie ich nie było.

Sprawozdanie sejmowej komisji administracyjnej w niniejszym przedmiocie z r. 1892 podnosi że, podług urzędowego wykazu c. k. Ministerstwa wojny z r. 1888 51 batalionów i 39 $\frac{1}{2}$ szwadronów korpusu 2go (wiedeńskiego) stało w rządowych koszarach, a tylko 7 batalionów i 15 $\frac{1}{2}$ szwadronów w koszarach będących własnością kraju, gmin lub prywatnych. W korpusie pragskim 22 $\frac{3}{4}$ batalionów i 12 szwadronów stało w rządowych koszarach, a tylko 7 $\frac{1}{4}$ batalionów i 4 szwadrony stały w koszarach należących do kraju, gmin lub prywatnych osób. Natomiast w krakowskim korpusie na 33 batalionów i 28 szwadronów, tylko 11 batalionów i 6 szwadronów stało w rządowych koszarach, a we lwowskim korpusie na 28 batalionów i 33 szwadronów tylko 11 batalionów i 15 szwadronów stało w rządowych koszarach.

W obec takiego stosunku ilości koszar rządowych w kraju do faktycznej ich potrzeby spotęgowanego dyslokacją 10 korpusu, którego dawniej nie było w granicach kraju gminy, chcąc uniknąć najdotkliwszego dla ludności ciężaru rozmieszczenia wojska u poszczególnych właścicieli domów, zniewolone zostały przystąpić do budowy koszar.

Nie mając zaś na cele podobne funduszków, musiały prawie we wszystkich wypadkach pozaciągać pożyczki, a fundusz krajowy przyczynił się do ulżenia im ciężaru bezprocentowymi pożyczkami.

Mianowicie wypłacił Wydział krajowy po koniec roku 1891 gminom:

1) Bochnia 3 pożyczki razem . . .	31.000 zł.
2) Brzeżany 3 " " . . .	22.000 "
3) Czortków 2 " " . . .	20.000 "
4) Gródek 1 pożyczkę . . .	20.000 "
5) Jarosław 3 pożyczki razem . . .	192.000 "
6) Jaworów 1 pożyczkę . . .	20.000 "
7) Kołomyja 1 " . . .	30.000 "
8) Kraków 1 " . . .	60.000 "
9) Lwów 1 " . . .	60.000 "
10) Łańcut 1 " . . .	2.000 "
11) Nowy Sącz 2 pożyczki razem . . .	35.000 "
12) Przemyśl 5 pożyczek " . . .	155.000 "
13) Rzeszów 4 pożyczki " . . .	115.000 "
14) Sanok 4 " " . . .	65.700 "
15) Stanisławów 2 " " . . .	100.000 "
16) Stryj " " . . .	47.000 "
17) Tarnopol " " . . .	75.000 "
18) Trembowla 5 pożyczek " . . .	160.000 "
19) Złoczów 2 pożyczki " . . .	16.000 "
20) Żółkiew 1 pożyczkę " . . .	30.000 "

Razem więc 46 pożyczek na 1,255.700 zł.

W roku bieżącym zaś przypadła do wypłaty reszta pożyczek gminom:

Jarosław	15.000 zł.
Sanok	15 000 "
Złoczów	15.000 "

Dalej wskutek licznych domagań się Świątecznego c. k. Namiestnictwa i gmin przyrzeczono również w roku bieżącym dalsze pożyczki gminom:

1) Czortków (na proszonych 55.000) . . .	30.000 zł.
2) Jaworów	18.000 "
3) Kraków (w r. 1892 i 1893 po . . .	50.000 "
4) Nowy Sącz	30.000 "
5) Przemyśl	100.000 "
6) Rzeszów	17.000 "
7) Stryj	14.000 "
8) Trembowla	15.000 "

Razem przeto do wypłaty w roku 1892 . . . 319.000 zł.

Na pokrycie których użyty zostanie uchwalony przez Wysoki Sejm jednorazowy kredyt w kwocie 200.000 zł., dochód roczny funduszu krajowego w kwocie około 90.000 zł. i reszta kasowa z roku 1891. — Suma więc ogólna wypłaconych z funduszu krajowego po koniec r. 1891 i przypających do wypłaty w roku 1892 pożyczek bezprocentowych wynosi 1,574.700 zł. a. w.

Odmówiono zaś z rozmaitych powodów w czasie od roku 1890, aż dotąd przyznania pożyczek gminom:

1) Buczacz	180.000 zł.
2) Dembica (na dom weaszu)	20.000 "
3) Dobromil	40.000 "
4) Gródek	40.000 "
5) Kołomyja	50.000 "
6) Lwów	200.000 "
7) Lubaczów	50.000 "
8) Ropczyce	50.000 "
9) Rzeszów (na szpital)	100.000 "
10) Wadowice	90.000 "
czyli razem	<u>820.000 zł.</u>

Wreszcie przyznano dawniej, lecz dotąd nie wypłacono, albo też domaga się Światne c. k. Namiestnictwo przyznania pożyczek gminom:

Brody	100.000 zł.
Kraków druga rata w r. 1893	50.000 "

Przemysł zapowiedziana przez Św. c. k. Namiestnictwo odezwą z 18. lutego r. b. L. 12.335, potrzeba już w najbliższym czasie dalszej pożyczki na budowę koszar dla sztabu pułkowego i dywizyjnego, kadru uzupełniającego, i szkoły podoficerów 6. pułku ułanów, przyjmujemy co najmniej . . . . . 100 000 "

Tarnów tą samą odezwą zapowiedziało Światne c. k. Namiestnictwo nagłą potrzebę pożyczki na koszary dla 3 szwadronów 2. pułku ułanów, stacjonowanych dotąd w Dębicy i Ropczycach) przyjmujemy w przybliżeniu około . . . . . 200.000 "

Tysmienica (odezwa Światnego c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 19. lipca 1890 L. 6.882) . . . . . 35.000 "

Promesa ta traci moc z końcem roku 1892.

Żółkiew (obok pożyczki w Banku krajowym 250.000 zł. i fundusz kraj. 30.000 zł.) jeszcze . . . . . 120.000 "

Kolbuszowa na dom weaszu . . . . . 10.000 "

(Promesa ta zostanie odwołaną z powodu niezgłoszenia się gminy od r. 1890), okazywałyby się przeto potrzeba około . . . . . 615.000 zł.
podczas gdy fundusz krajowy dysponować może jedynie dochodem roczny w kwocie około 100.000 zł., a nie wiadomo nadto, czyli prócz powyższych nie zajdzie jeszcze potrzeba przyznania bądź tym samym, bądź innym gminom dalszych pożyczek.

Poważne te cyfry świadczą dosadnie, jakie ofiary kraj już poniósł i ponosić musi dla spełnienia włożonego nań ustawą z r. 1879 obowiązku, świadczą zarazem, że podobnie jak kraj nasz musiał i musi ciągle jeszcze czynić olbrzymie wysiłki dla podniesienia zupełnie zaniedbanych przez dawniejszą administrację rządową, komunikacji publicznych regulacji rzek, oświaty publicznej i t. d., tak i na pomieszczenie wojska ponosić musi nie mniej znaczne ciężary, które bez żadnego porównania, są większe od tego rodzaju ciężaru w innych krajach koronnych Państwa, gdzie już przed wejściem w życie powołanej wyżej ustawy c. k. Rząd swoim kosztem pobudował znaczniejszą część koszar.

Naturalnem następstwem takiego stanu rzeczy jest, że kraj nasz chcąc sprostać swoim coraz to nowym a ciężkim obowiązkom, chcąc podnieść swe ekonomiczne stosunki, czem wzmocni się także i siłę podatkową, chcąc zbliżyć się do stopnia rozwoju innych krajów koronnych wprowadzać musi inwestycje pociągające za sobą ciągle zwrastające niedobory, funduszu krajowego, które nie chcąc podwyższać dodatków krajowych, zwalczać musiał od dłuższego już szeregu lat aż do r. 1892 prawie corocznymi pożyczkami, w roku zaś bieżącym oprócz pożyczki zaciągnąć się

mającej w kwocie 1,650.000 zł. już także i podwyższeniem dodatku krajowego o trzy centy. Nie ma zaś nadziei, ażeby wobec znanych zresztą świetnemu c. k. Namiestnictwu żywotnych i żadną miarą odroczyć się niedających potrzeb kraju, dodatek ten rychło mógł być niżony.

Przy tem w całym słowa tego znaczeniu nie pomyślnym stanie funduszu krajowego nie możliwym jest dalsze jego obciążanie obowiązkiem udzielania gminom pożyczek po nad sumę roczną 100.000 zł. (w r. zaś 1893 nawet po nad 50.000 zł.) w przeciwnym bowiem razie albo musiałby być dodatek krajowy podwyższony, co zapewne nie leżałoby i w interesie c. k. rządu albo musiałby być odroczone naglejsze od budowy koszar inwestycje, co znowu byłoby połączone z oczywistą szkodą kraju, a wręcz sprzeczne z tyloletnią systematyczną dążnością i celom jego reprezentacji. Wszakże i gminy same, które z własnych funduszków znaczne większe od funduszu krajowego ponoszą wydatki na budowę koszar dla wojska, jak to już na wstępie podnieśliśmy, w większej części nie są w stanie same pokryć całych kosztów budowy koszar, a przeciążenie ich w tym kierunku stwierdziło już samo Światne c. k. Namiestnictwo w licznych wypadkach konkumitacji ich prośb o udzielenie pożyczki z funduszu krajowego.

Do wyjątku również należałaby gmina, któraby mogła uzyskać kredyt dla chwilowej pożyczki na zastąpienie pożyczki z funduszu krajowego przeznaczonej do wypłaty za lat kilka.

Wydział krajowy musi przytem podnieść, że dotychczasowy brak jakiegokolwiek programu budowy koszar dla wojska dawał i daje się funduszowi krajowemu i gminom dotkliwie uczuwać, niedozwala bowiem należytego uregulowania promes, a gminom utrudnia powzięcie postanowienia budowy koszar i zabezpieczenie środków pokrycia kosztów budowy. Z tych wszystkich powodów Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać uprzejmie Światne c. k. Prezydium:

1) o ułożenie wspólnie z kompetentnymi władzami wojskowymi programu budowy koszar dla wojska i zakomunikowanie tego programu Wydziałowi krajowemu;

2) o przychylnie przedstawienie c. k. władzom centralnym wniosku na coroczne udzielanie z c. k. skarbu państwowego albo funduszowi krajowemu bezprocentowych zaliczek zwrotnych w takiej wysokości, jaka po każdorocznem porozumieniu się Wydziału krajowego ze świetnym c. k. Namiestnictwem okaże się potrzebną do uzupełnienia rocznego dyspozycyjnego funduszu krajowego w kwocie około 100.000 zł. celem rozdania gminom potrzebnych w odnośnym roku bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla wojska, albo coroczne udzielanie z c. k. skarbu państwowego bezpośrednio gminom rzeczonych bezprocentowych pożyczek po porozumieniu się z Wydziałem krajowym. W obydwu wszakże wypadkach powinienby zwrot tych zaliczek względnie pożyczek dozwolony być tylko w terminach, które ustanowione zostaną gminom w odnośnych skryptach dłużnych to jest co najmniej w ciągu lat dwunastu a najwyżej lat dwudziestu.

O swem postanowieniu jak niemniej decyzji c. k. Władz centralnych raczy nas świetne c. k. Prezydium w swoim czasie zawiadomić.

Wykaz

ratalnych spłat pożyczek od gmin za czas od 1. stycznia 1892
do 31. grudnia 1892.

1. Bochnia	3.874 zł. 95 ct.
2. Brzeżany	2.100 " — "
3. Czortków	833 " — "
4. Gródek	1.666 " 66 "
5. Jarosław	15.998 " — "
6. Jaworów	500 " — "
7. Kołomyja	2.500 " — "
8. Kraków	5.000 " — "
9. Lwów	5.000 " — "
10. Łańcut	166 " — "
11. Nowy Sącz	2.915 " 34 "
12. Przemyśl	5.414 " — "
13. Rzeszów	4.790 " 66 "
14. Sanok	2.556 " — "
15. Stanisławów	8.332 " — "
16. Stryj	1.833 " 33 "
17. Tarnopol	6.248 " — "
18. Trembowła	6.932 " 06 "
19. Złoczów	2.598 " — "
20. Żółkiew	1.506 " 25 "
Razem	80.764 zł. 25 ct.

Aleg. 3. do sprawozd. Wydziału krajowego LW. 17.904/93.

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Wypłacono gminom po koniec roku 1892		Spłacone raty pożyczek po koniec roku 1892		Wysokość rocznych rat		Ostatnia rata przypada	Uwaga
		N. pożyczek	Złote w. a.	zł.	ct.	zł.	ct.		
1	Bochnia . . .	1-a	16.000	4.666	62	1.333	32	1/7 1901	
		2-a	8.000	2.333	31	666	66	1/7 1901	
		3-a	7.000	2.041	72	583	32	1/7 1901	
2	Brzeżany . . .	1-a	4.000	4.000	—	—	—	1/7 1892	Spłacalna w 20 ratach po 400 zł. " " 20 " " 400 " " " 24 " " 400 "
		2-a	12.000	9.600	—	1.200	—	1/7 1894	
		3-a	6.000	3.500	—	500	—	1/10 1897	
3	Czortków . . .	1-a	15.000	5.000	34	1.250	—	1/7 1900	
		2-a	5.000	1.248	—	416	—	1/7 1901	
4	Gródek . . .	1-a	20.000	15.000	02	1.666	66	15/12 1895	
5	Jarosław . . .	1-a	35.000	14.588	—	2.916	—	1/7 1899	
		2-a	7.000	2.910	—	582	—	1/7 1899	
		3-a	150.000	37.500	—	12.500	—	1/7 1901	
		4-a	15.000	—	—	—	—	1/7 1904	
6	Jaworów . . .	1-a	20.000	500	—	1.000	—	1/1 1912	Spłata od 1/1 1893 po 1.250 zł. rocznie. od 1/1 1893 po Lic. 11.446/92 900 zł. rocznie) rozłożono na lat 20.
		2-a	18.000	—	—	—	—	1/7 1912	
7	Kołomyja . . .	1-a	30.000	16.250	—	2.500	—	1/1 1898	
8	Kraków . . .	1-a	60.000	10.000	—	5.000	—	1/7 1902	
9	Lwów . . .	1-a	60.000	30.000	—	5.000	—	1/7 1898	
10	Łańcut . . .	1-a	2.000	332	—	166	—	1/7 1902	
11	Nowy Sącz . . .	1-a	25.000	9.369	—	2.082	—	1/1 1900	
		2-a	10.000	2.500	02	833	34	1/7 1901	
12	Przemyśl . . .	1-a	15.000	12.500	—	1.250	—	1/7 1894	
		2-a	10.000	7.488	—	832	—	1/7 1895	
		3-a	20.000	2.499	—	1.666	—	1/1 1903	
		4-a	20.000	1.666	—	1.666	—	1/7 1903	
		5-a	20.000	—	—	—	—	1/7 1912	
13	Rzeszów . . .	1-a	20.000	14.994	—	1.666	—	1/1 1895	Spłata od 1/1 1893 po 4.500 zł. rocznie w 20 ratach.
		2-a	40.000	13.328	—	3.332	—	1/1 1900	
		3-a	25.000	6.249	96	2.083	32	1/1 1901	
		4-a	30.000	1.250	—	2.500	—	1/1 1904	
		5-a	17.000	—	—	—	—	1/7 1904	
14	Sanok . . .	1-a	10.000	8.320	—	832	—	1/1 1895	Spłata od 1/1 1893 po 1.418 zł. rocznie.
		2-a	700	203	—	58	—	1/7 1901	
		3-a	40.000	1.666	—	3.332	—	1 1 1904	

Liczba porządkowa	Nazwa gminy	Wyplacono gminom po koniec roku 1892		Wyplacone raty pożyczek po koniec roku 1892		Wysokość rocznych rat		Ostatnia rata przypada	Uwaga
		N. pożyczek	Złote w. a.	zł.	ct.	zł.	ct.		
14	Sanok . . .	4-a	30.000	—	—	—	—	1/7 1904	Spłata od 1/1 1893 po 2.500 zł. rocznie.
15	Stanisławów .	1-a	60.000	30.000	—	5.000	—	1/7 1898	
		2-a	40.000	9.996	—	3.332	—	1/7 1901	
16	Stryj . . .	1-a	22.000	5.499	98	1.833	32	1/7 1901	Spłata od 1/1 1893 rocznie } 2.083 zł. 32 ct. po } 1.168 .. — „
		2-a	25.000	—	—	—	—	1/7 1904	
		3-a	14.000	—	—	—	—	1/7 1904	
17	Tarnopol . .	1-a	25.000	6.246	—	2.082	—	1/7 1901	LW. 26.777/92 skonwertowane do zwrotu w 20 latach od r. 1891 począwszy.
		2-a	50.000	4.166	—	4.166	—	1/7 1903	
18	Trembowła .	1-a	160.000	34.000	—	7.000	—	1/7 1910	
19	Złoczów . .	1-a	6.000	5.250	—	500	—	1/1 1894	Spłata od 1/1 1894 po 3.000 zł. rocznie. } Rozłożono na lat 20 } LW. 26.466/92.
		2-a	25.000	2.098	—	2.082	—	1/7 1903	
20	Żółkiew . .	1-a	30.000	1.506	25	1.500	—	1/7 1911	
		2-a	60.000	—	—	—	—	1/7 1913	
	Razem . .		1,409.700	340.265	22	—	—		

Porównanie:

Wyplacono pożyczek . . . . . 1,409.700 zł. — ct.
 Spłacono ratami . . . . . 340.265 „ 22 „
 Pozostaje należność od gmin z końcem roku 1892 1,069.434 zł. 78 ct.

